1.1.5. De la moral a l'ètica

- Quan parlem de moral ho solem identificar com a ètica, però no es ben bé així.
- El terme moral procedeix d'un terme llatí que significa "**costum**", i el terme ètica deriva de ***ethos***, que en grec significa "**caràcter**".
- El costum (moral) determina el nostre caràcter (ètica), i aquest condiciona les nostres accions.
- En llenguatge filosòfic es fa una distinció entre moral, com a codi de normes que regulen l'acció correcta i ètica, com a reflexió sobre aquests codis de normes.
- **ÈTICA = FILOSOFIA MORAL**

1.2. L'ètica

1.2.1. Fonamentació de l'ètica

- Una teoria ètica és una teoria filosòfica que intenta fonamentar la moral.
- Tota moral consisteix en una sèrie de preceptes o normes i una sèrie de valors que la teoria ètica haurà de justificar.
- Segons la fonamentació a la qual arribem, es tracta d'un tipus de teoria ètica o d'un altre.
- Al llarg de la història del pensament s'han donat diferents teories ètiques que es poden agrupar en diferents tipus i que responen a tot un seguit de preguntes.

2. Teories ètiques

2.1. Intel.lectualisme moral: intel·lectualisme socràtic

- Conèixer el bé comporta fer-lo: ***només actua immoralment el qui desconeix en què consisteix el bé.***
- És possible conèixer el bé i només és possible actuar bé amb el coneixement del bé (té una realitat objectiva i universal).
- La moral és un saber

- Sòcrates és el primer filòsof d'aquesta teoria que concep la moral com un saber.
- No hi persones dolentes, sinó ignorants. Les persones bones són sàvies.

2.2. Eudemonisme: la felicitat és prudència

- Les ètiques que consideren la felicitat com la finalitat de la vida humana i el màxim bé al qual es pot aspirar són eudemonistes.
- Cal tenir en consideració, que cadascú entén la felicitat a la seva manera.
- Aristòtil va ser un dels màxims exponents d'aquesta corrent ètica.
- Per Aristòtil tots els éssers tendeixen per naturalesa a una finalitat, i en el cas dels éssers humans (que són essencialment racionals)es tendirà a l'activitat racional.
- Per Aristòtil: ***Felicitat = vida contemplativa o exercici teòric de la raó.***

2.3. Hedonisme: la felicitat és plaer

- Prové de la paraula grega hedoné que vol dir plaer.
- ***Es considera hedonista qualsevol doctrina que identifica el plaer amb el bé: felicitat = vida plaent***
- Hi ha diferents doctrines que poden considerar-se hedonistes:
    - Cirenaics: la finalitat de la nostra vida és el plaer entès com a gaudi sensorial (corporal). Preconitzen certa moderació.
    - Epicureisme: identifiquen plaer i felicitat però defineixen el plaer com l'absència de dolor. No és una recerca del plaer sensorial, cal cercar la serenitat i la tranquil·litat de l'ànima.

2.4. Estoïcisme: la felicitat és acceptació

- Es poden considerar estoiques les ètiques que defensen la indiferència envers els plaers i dolors externs, i l'austeritat en els propis desitjos.
- Zenó de Cítion és l'iniciador d'aquest corrent.
- L'ètica estoica es basa en una visió del cosmos molt particular:
    - Cosmos governat per una llei o raó universal que determina el destí.

    - L'ésser humà està subjecte a aquesta raó i, per tant, està limitat per un destí inexorable que no pot controlar.
    - Cal resignar-se al destí.

- Actitud correcta = ***Impertorbabilitat de l'ànima i acceptació.***

2.5. Jusnaturalisme ètic

- És ***qualsevol teoria ètica que defensi l'existència d'una llei moral, natural i universal, que determina el que està bé i el que està malament.***
- Aquesta llei natural és objectiva, és a dir, no és una creació humana, sinó que ha estat rebuda per una instància externa.
- Sant Tomàs d'Aquino és un dels màxims exponents d'aquesta corrent.
- Per Sant Tomàs, Déu ha creat l'ésser humà a imatge i semblança d'ell per això poden trobar en el seu interior una **llei natural** (determina allò que està bé i està malament) que participa de la **llei eterna o divina.**
- *L'ésser humà serà lliure de triar el bé o el mal.*

2.6. Formalisme: l'ètica del deure

- Són formals tots aquells sistemes que consideren que la moral no ha d'oferir normes concretes de conducta, sinó limitar-se a establir quina és la forma característica i més adequada de qualsevol norma moral.
- Kant va ser l'iniciador d'aquesta concepció:
    - **Ha de ser universal** i garantir l'autonomia moral.
    - La llei o norma moral no pot venir imposada des de fora, sinó que ha de ser la raó humana la que s'ha de donar a ella mateixa una llei.
    - "*Actua de manera que la teva acció pugui convertir-se en norma universal*" = Màxima = **IMPERATIU CATEGÒRIC**

2.7. Emotivisme

- Teoria que considera que ***els judicis morals sorgeixen d'emocions.***
- La moral no pertany a l'àmbit racional i, per tant, no existeix el que s'ha anomenat coneixement ètic.
- David Hume, filòsof emotivista, diu que les normes morals sorgeixen dels sentiments d'aprovació o de rebuig que susciten en nosaltres certes accions.

- La funció que posseeixen els judicis i les normes morals, segons aquesta teoria, és influir en els sentiments i en la conducta de l'interlocutor.

2.8. Utilitarisme: la felicitat està en el bé comú

- Teoria que s'apropa a l'eudemonisme i l'hedonisme. Defensa que la finalitat humana és la ***felicitat*** o plaer.
- Pels utilitaristes, les accions o normes han de ser jutjades d'acord amb **el principi d'utilitat** o de màxima felicitat.
- Es tracta d'una ***ètica teleològica*** (accions adreçades a una finalitat).
- L'ètica utilitarista no entén per felicitat l'interès o plaer personal, sinó el màxim profit per al major nombre de persones.
- El plaer = BÉ COMÚ
- Stuart Mill, defensor d'aquesta ètica, farà una distinció entre plaer inferiors (materials) i plaers superiors (intel·lectuals).

2.9. Ètica discursiva

- Continuadora de l'ètica kantiana: l'ètica del discurs és formal i procedimental, no busca normes concretes d'acció, sinó el procediment per determinar quines normes tenen validesa ètica.
- Per a la ètica discursiva és norma moral aquella que és acceptable per la comunitat de diàleg: no és només l'individu (teoria kantiana) qui decideix si una norma és universalitzable, sinó tota la comunitat de parlants lliures i racionals.
- **Jürgen Habermas** ha estat qui ha desenvolupat una ètica discursiva i procedimental d'aquest tipus: només tenen validesa aquelles normes que han estat acceptades per consens en una situació ideal de diàleg.